

Pax hominis

Pax Hominis - De Mensheid zij geprezen, van Arnon Grunberg, door De Nieuw Amsterdam, regie Gerardjan Rijnders. Theater Frascati, Amsterdam, 5/4. Tournee t/m 25/4 en 25/9 t/m 8/10. denieuwamsterdam.nl

Als een circusdirecteur verleidt Sabri Saad El Hamus zijn publiek.

VINCENT KOUTERS

Speelt Sabri Saad El Hamus een mens of een duivel? Het is niet duidelijk. Hij ziet eruit als een duivel, maar met menselijke trekjes. Waarschijnlijk moeten we hem zien als mens met een duivelse inborst. Als de verteller in Pax 1 hominis - De Mensheid zij geprezen is hij ongrijpbaar.

De tekst van deze toneelmonoloog is een bewerking van Arnon Grunbergs boek De Mensheid zij geprezen uit 2001. Hierin houdt een naamloze verteller een lofrede op de mensheid. Geen sinecure, de mensheid kennende. Met veel humor, ironie en andere omkeringen weet Grunberg die mens toch vrij te pleiten van zijn wandaden. Het werk van een duivel.

Regisseur Gerardjan Rijnders houdt het redelijk sober op toneel. De acteur zit in een leren fauteuil en moet het doen met de plotloze, filosofische tekst en zijn vette mimiek. Als een circusdirecteur verleidt Sabri Saad El Hamus zijn publiek, om het vervolgens te laten afdalen in de duistere krochten van Grunbergs tekst. Het is een relatieve duisternis, die door de vele geestige anekdoten behapbaar wordt.

Die gespletenheid komt telkens terug. Bovenal in het figuur op het toneel, dat zegt mens te zijn, maar tegelijk een potsierlijk sikje heeft. Op zijn kale kop staat een leesbril,

die hem de contouren van een wezen met hoorntjes geeft. Hij gaat chic gekleed in een driedelig pak, maar heeft wel zijn gulp openstaan. Hij bezingt de nietigheid van de mens en kijkt daarbij arrogant de zaal in, maar hij is bang voor elektronische apparatuur. Op het toneel staat een ouderwetse, haperende cd-speler, waarmee hij vrolijke liedjes laat horen.

De verdediging van de mens mondt uit in een lofzang op de haat en, in een geinige terzijde, de necrofilie. 'Ik ben al jaren necrofiel', zegt de verteller, waarna hij de voordelen opnoemt van seks met een dode. Zo hoef je nooit bang te zijn dat een dode zich mishandeld of verkracht voelt. Een dode kan ook niet zwanger raken.

De mensheid zij geprezen is het eerste deel van een vierluik dat Saad El Hamus gaat maken met zijn door bezuinigingen zwaar getroffen groep De Nieuw Amsterdam. Volgend seizoen volgt de tweede Pax. Kennelijk moeten we dat 'pax' met een korrel zout nemen. In het formidabele eerste deel is de vrede ver te zoeken. Mensen zijn marionetten. Het leven is een komedie met een duivelse regisseur.